

prerequisite for its productive use]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya "Ekonomichni nauky"*, vol. 2, no. 5 (2014): 234-238.

"Struktura sukupnykh vytrat domohospodarstv" [Structure of total expenditures]. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Samorodchenko, H. V. "Ekonomichni chynnyky vidtvorenna liudskoho kapitalu ahrarynoyi sfery" [Economic factors play human capital agrarian sphere]. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1650>

"Vytraty na personal na pidpriemstvakh za ikh rozmiramy za vydamy ekonomichnoi diialnosti u 2011, 2012, 2013 rr." [Staff costs for enterprises by their size of economic activity in 2011, 2012, 2013]. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

"Vysnovky shchodo vykonannya Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2011 rik" [Conclusions on the State Budget of Ukraine for 2011]. http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16740923/Buleten_vykon_budg_2011.pdf

УДК 330.341.1:351.863(477)

ДІАГНОСТИКА ЗАГРОЗ ІННОВАЦІЙНІЙ БЕЗПЕЦІ У ПРОМИСЛОВІСТІ УКРАЇНИ

© 2015 СОБКЕВИЧ О. В.

УДК 330.341.1:351.863(477)

Собкевич О. В. Діагностика загроз інноваційній безпеці у промисловості України

У статті на основі використання загального алгоритму діагностики та регулювання економічної безпеки виявлено і систематизовано загрози інноваційній безпеці у промисловості України, охарактеризовано специфіку їх формування і прояву. Зазначено, що причинами загроз інноваційній безпеці є як традиційні ризики інноваційної діяльності в Україні, пов'язані з низькою ефективністю державної інноваційної політики, яка призводить до негативних тенденцій інноваційного розвитку, так і загострення політико-економічної нестабільності (коли дія зазначених чинників змушує компанії відмовлятися або відкладати на майбутнє реалізацію інноваційних проектів). Аналіз загроз інноваційній безпеці у промисловості дозволив скласти логіко-структурну схему негативного впливу інноваційної політики на економічну безпеку держави. Зазначено, що цей вплив формується поступово через прояв ефектів спочатку у вигляді негативних тенденцій інноваційного розвитку промисловості, потім – загроз інноваційній безпеці у промисловості та, зрештою, – загроз економічній безпеці держави. Для мінімізації прояву загроз інноваційній безпеці запропоновано низку заходів державної політики з активізації інноваційних процесів і використання науково-технічного потенціалу промисловості.

Ключові слова: інноваційна безпека у промисловості, інноваційна діяльність, загрози, державна політика, економічна безпека держави.

Рис.: 2. **Табл.:** 8. **Бібл.:** 20.

Собкевич Оксана Володимирівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, завідувачка відділу безпеки реального сектора економіки, Національний інститут стратегічних досліджень (вул. Пирогова, 7-а, Київ, 01030, Україна)

E-mail: sobkevich@ukr.net

УДК 330.341.1:351.863(477)

Собкевич О. В. Диагностика угроз инновационной безопасности в промышленности Украины

В статье на основе использования общего алгоритма диагностики и регулирования экономической безопасности выявлены и систематизированы угрозы инновационной безопасности в промышленности Украины, охарактеризована специфика их формирования и проявления. Отмечено, что причинами угроз инновационной безопасности являются как традиционные риски инновационной деятельности в Украине, связанные с низкой эффективностью государственной инновационной политики, которая приводит к негативным тенденциям инновационного развития, так и обострение политико-экономической нестабильности (когда действие указанных факторов заставляет компании отказываться или откладывать на будущее реализацию инновационных проектов). Анализ угроз инновационной безопасности в промышленности позволил составить логико-структурную схему негативного влияния инновационной политики на экономическую безопасность государства. Отмечено, что это влияние формируется постепенно через проявление эффектов сначала в виде негативных тенденций инновационного развития промышленности, затем – угроз инновационной безопасности в промышленности и, наконец, – угроз экономической безопасности государства. Для минимизации проявления угроз инновационной безопасности предложен ряд мер государственной политики по активизации инновационных процессов и использования научно-технического потенциала промышленности.

Ключевые слова: инновационная безопасность в промышленности, инновационная деятельность, угрозы, государственная политика, экономическая безопасность государства.

Рис.: 2. **Табл.:** 8. **Библ.:** 20.

Собкевич Оксана Владимировна – кандидат экономических наук, старший научный сотрудник, заведующая отделом безопасности реального сектора экономики, Национальный институт стратегических исследований (ул. Пирогова, 7-а, Киев, 01030, Украина)

E mail: sobkevich@ukr.net

UDC 330.341.1:351.863(477)

Sobkevych O. V. Diagnostics of the Threats to Innovation Security in the Industry of Ukraine

In the article, on the basis of a common algorithm of diagnostics and management of economic security, threats to innovation security in the industry of Ukraine have been identified and systematized, specificity of their formation and manifestation has been described. It has been specified that the causes for threats to innovation security are both traditional risks of innovation activity in Ukraine, associated with low efficiency of State innovation policy, which leads to negative trends in the innovation development, and worsening of the political and economic instability (when the effect of the indicated factors makes companies refuse or postpone for the future implementation of innovative projects). Results of an analysis of threats to innovation security in the industry have provided data for composing a logical-structural scheme of the negative impact of innovation policies on the economic security of the State. It has been specified that this impact is being formed gradually, through the manifestation of effects initially in the form of negative trends of the innovative development of industry, further – threats to innovation security in the industry and, finally, – threats to the economic security of the State. To minimize the manifestations of threats to innovation security, a number of measures to be fulfilled by means of the public policies to enhance innovation processes and increase the use of scientific-technical potential of the industry has been proposed.

Key words: innovation security in the industry, innovation activity, threats, public policy, economic security of the State.

Pic.: 2. **Tabl.:** 8. **Bibl.:** 20.

Sobkevych Oksana V. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Research Fellow, Head of, Security Department of the Real Economy, The National Institute for Strategic Studies (vul. Pyrogoва, 7-а, Kyiv, 01030, Ukraine)

E-mail: sobkevich@ukr.net

Вітчизняна промисловість володіє вагомим інноваційним потенціалом, здатним забезпечити структурну трансформацію національної економіки і високий рівень науково-технологічного розвитку країни в цілому. Водночас, в Україні досі переважаючими джерелами зростання у промисловості служили резерви виробничих потужностей, що не були задіяні протягом кризового періоду, і сприятлива зовнішньоекономічна кон'юнктура. Збереження існуючої моделі розвитку промислового сектора України з орієнтацією на низькотехнологічні виробництва та експорт уже призвело до зниження конкурентних позицій національної економіки і подальшого нарощування технологічного відставання від розвинутих країн.

Сучасне поглиблення кризових тенденцій у промисловості доводить необхідність розгляду питання інноваційного розвитку крізь призму економічної безпеки держави, зокрема, її інноваційної складової, у контексті виявлення і систематизації загроз інноваційній безпеці у промисловості.

Різні аспекти інноваційної безпеки загалом, а також висвітлення загроз інноваційній безпеці держави досліджені у працях Варналія З. С., Власюка О. С., Кириленка В. І., Ковальчука Т. Т., Сухорукова А. І., Харазішвілі Ю. М., Хвесика М. А., Шкарлета С. М., Яремко Л. А. [2–9] та ін. Але питання виявлення специфіки формування і прояву загроз інноваційній безпеці на рівні промисловості потребує окремого опрацювання.

Метою статті є здійснення діагностики загроз інноваційній безпеці у промисловості та обґрунтування на цій основі заходів державної політики з мінімізації прояву загроз, а також активізації інноваційних процесів і використання науково-технічного потенціалу промисловості.

Загальний алгоритм діагностики та регулювання економічної безпеки включає такі кроки [6]:

- ✦ аналіз економічних змін та класифікація економічних загроз;
- ✦ формування системи індикаторів економічної безпеки;
- ✦ визначення граничних значень індикаторів;
- ✦ моніторинг та обробка фактичної інформації про рівень безпеки;
- ✦ виявлення відхилень фактичних значень індикаторів від граничних;
- ✦ формування даних про рівень економічної безпеки держави;
- ✦ формування динамічних рядів у розрізі показників безпеки;
- ✦ прийняття поточних рішень із забезпечення економічної безпеки;
- ✦ розробка довгострокових заходів (стратегії, концепції, програми), у тому числі щодо поширення присутності на зовнішніх ринках.

Загальновідомо, що питання безпеки пов'язане зі створенням механізму захисту її об'єкта від загроз щодо його цілісності в процесі функціонування, враховуючи прогнозування та здійснення заходів з відхилення існуючих і потенційних загроз [10]. Тому об'єктивно до-

цільним є здійснення діагностики загроз інноваційній безпеці у промисловості.

Загрози інноваційній безпеці у промисловості здатні завдати шкоди національним економічним інтересам держави, спричиняти скорочення промисловості та ВВП, вони призводять до ослаблення системи державного регулювання і контролю в економіці. Попри те, що загрози системно впливають на економічну безпеку держави, необхідно дослідити специфічні механізми впливу кожної загрози та причини, що зумовлюють або посилюють цей вплив.

До загроз інноваційній безпеці у промисловості доцільно віднести такі основні: застаріла технологічна структура промисловості; низький рівень інтелектуалізації експорту, імпортозалежність промисловості від наукоємних товарів; слабкий розвиток інноваційної інфраструктури; занепад кадрового потенціалу інноваційного розвитку промисловості; недостатнє фінансове забезпечення створення та реалізації нових інноваційних видів продукції; нерозвиненість ефективних оргформ інноваційної діяльності – кластерних структур; повільне впровадження інноваційних енергоефективних і енергоощадних технологій у виробництво; повільне формування ринку інноваційної продукції; зниження конкурентоспроможності продукції (*рис. 1*).

Даля здійснено характеристичний аналіз загроз (досліджено передумови їх виникнення, деталізацію прояву), що дозволить визначити зв'язки загроз з економічною безпекою держави.

Застаріла технологічна структура промисловості та низька готовність підприємств до технологічного оновлення й інноваційної активності є наслідком відсутності вираженої структурної політики у промисловості з акцентом на розвиток нових галузей-драйверів (високотехнологічних виробництв ракетно-космічної галузі, авіа- та суднобудування, індустрії наноматеріалів, вуглецевих і фармацевтичних продуктів, продукції малотоннажної хімії, титано-магнієвої та цирконової промисловості) і призводить до закріплення технологічного відставання економіки.

Підтвердженням тому є збереження в Україні у 2014 р. переважно сировинного ухилу товарного експорту – найбільшій його частки припадали на чорні метали та вироби з них (27,0% загального обсягу товарного експорту) та мінеральні продукти (11,3%) – і диспаритету в зовнішній торгівлі високотехнологічними товарами (ВТТ) – український експорт високотехнологічної машинобудівної продукції становив лише 4,7%, фармацевтичної – 0,5% загального обсягу товарного експорту (тоді як частки такої продукції в товарному імпорті України становили 7,1% і 4,5% відповідно), як показано в *табл. 1*. При цьому економічно розвинуті країни до 85–90% приросту ВВП забезпечують через виробництво та експорт наукоємної продукції.

Загалом частка ВТТ в українському імпорті становить 11,7%, тоді як частка аналогічної продукції в експорті – 5,2%, а коефіцієнт покриття імпортом експорту за всіма групами ВТТ становить 2,3.

Рис. 1. Загрози інноваційній безпеці у промисловості України

Джерело: складено автором.

Таблиця 1

Зовнішня торгівля України високотехнологічними товарами у 2014 р., млн дол. США / % до загального обсягу експорту або імпорту

Показник	Експорт	Імпорт
Повітряні літальні апарати та космічні кораблі (88)	246,4 / 0,5	49,2 / 0,1
Комп'ютери (8471)	13,6 / 0,03	363,8 / 0,6
Електронна продукція (8517 – 8548)	2048,3 / 3,8	2814,1 / 5,2
Оптична продукція (90)	229,4 / 0,4	650,0 / 1,2
Усього по групі високотехнологічної машинобудівної продукції	2537,7 / 4,7	3877,1 / 7,1
Фармацевтична продукція (30)	255,6 / 0,5	2472,8 / 4,5
Усього по групі ВТТ	2793,3 / 5,2	6349,9 / 11,7
Усього товари	53913,5 / 100	54381,8 / 100

Джерело: складено та розраховано за статистичною інформацією Держстату «Товарна структура зовнішньої торгівлі України за 2014 р.»

Недостатній розвиток кадрового потенціалу промисловості призводить до його занепаду (старіння кадрів, «відпливу мізків» за кордон, втрати престижу інженерних, проектувальних, технологічних спеціальностей) та негативно впливає на науково-технічний рівень промисловості.

Специфікою промисловості є широке використання різних технологічних процесів, управління якими вимагає глибоких знань різних видів науково-технічної діяльності. Натомість у промисловості облікова кількість штатних працівників на 31.12.2013 р. становила 2669,4 тис. осіб і скоротилася порівняно з 2000 р. майже вдвічі (з 5349,9 тис. осіб). Середній вік працюючих на багатьох підприємствах перевищує 50 років. Ураховуючи, що висока кваліфікація та уміння працівників у промисло-

сті, необхідні для виготовлення продукції, досягаються, як правило, при досвіді роботи у 10 – 15 років, погіршення вікової структури працівників призводить до відсутності зміни поколінь і неможливості забезпечення спадкоємності генерацій робочих колективів.

Сьогодні підвищуються вимоги до кваліфікації працівників промисловості – як робітників, так і інженерно-технічних, фінансово-економічних працівників. У підготовці висококваліфікованих кадрів для промисловості зростає роль освіти та її якості. У 2014 р. КМУ затверджено Державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів для державних потреб, згідно з яким

зменшено обсяги держзамовлення на прийом до ВНЗ фахівців технічних спеціальностей за більшістю напрямів (табл. 2).

Промислові підприємства самі приділяють більшу увагу підвищенню кваліфікації своїх працівників та впровадженню нових методів організації робочих місць. Показовою є статистика діяльності інноваційно активних підприємств промисловості: у 2013 р. кількість підприємств, що витрачали кошти на навчання та підготовку персоналу, становила 333 (у 2012 р. – 321). Така тенденція відповідає світовій практиці, за якої іноземні компанії приділяють значну увагу впровадженню систем мотивації персоналу до підвищення власної кваліфікації та інноваційної діяльності. Наприклад, відомою американською ТНК 3М застосовуються такі методи заохочення: «правило 15%» – технічні працівники мають право витратити 15% свого робочого часу на проекти за власним вибором та ініціативою; створення внутрішнього венчурного фонду по 50 тис. дол. США окремим дослідникам для розробки промислових зразків і виконання ринкових випробувань; форуми нової продукції, технічні форуми для перехресного збагачення ідей тощо [13]. Застосування в Україні подібних методів на підприємствах держсектора сприяло б покращенню їх кадрового потенціалу, залученню талановитої молоді до виробництва та розвитку наукоємних і високотехнологічних виробництв.

Повільне формування ринку інноваційної продукції зумовлене низьким платоспроможним попитом, а також неспроможністю більшості вітчизняних виробників виступати рівноправними партнерами на міжнародному ринку інноваційних товарів. Усе частіше власниками провідних підприємств ігноруються вітчизняні перспективні технологічні розробки, і вони надають перевагу закупівлі продукції відомої звичної для нього фірми [14].

Споживчий попит населення на продукцію промисловості задовольняється переважно за рахунок вітчизняного виробництва, частка якого у структурі кінцевого споживання домогосподарств становила у 2012 р. 58,1%, у 2013 р. – 56,7% (табл. 3).

Водночас аналіз галузевих показників витрат на кінцеве споживання домогосподарств свідчить, що більш наукоємна продукція, насамперед, машинобудівна, переважно імпортується – частка імпортової продукції машинобудування у кінцевих витратах домогосподарств становила 83,8% (табл. 4). Це є свідченням того, що населення майже повністю перейшло на споживання імпортих автомобілів, побутових приладів і техніки.

Вітчизняні підприємства у процесі виробництва та модернізації також надають перевагу імпортному устаткуванню. Валове нагромадження основного капіталу здійснювалося за рахунок імпортих поставок продукції у 2012 р. на 87,6%, у 2013 р. – на 71,5%. Така тенденція, з одного боку, має позитивне значення, особливо тоді, коли імпортоване устаткування переважає за техніко-

Таблиця 2

Динаміка обсягів державного замовлення на прийом на навчання до вищих навчальних закладів фахівців технічних спеціальностей, осіб

Спеціальність	2013 р.					2014 р.					2014 р. / 2013 р., %
	Молодший спеціаліст	Бакалавр	Спеціаліст	Магістр	Разом	Молодший спеціаліст	Бакалавр	Спеціаліст	Магістр	Разом	
Інформатика та обчислювальна техніка	4330	7217	2997	1690	16234	4525	7660	3096	1799	17080	105,2
Металургія та матеріалознавство	788	1525	770	327	3410	698	1400	790	350	3238	95,0
Машинобудування та матеріалобробка	6270	6450	3975	1406	18101	6083	5992	3957	1374	17406	96,2
Енергетика та енергетичне машинобудування	974	1405	790	284	3453	862	1365	753	282	3262	94,5
Електротехніка та електромеханіка	3435	3566	2206	715	9922	3426	3383	2153	777	9739	98,2
Радіотехніка, радіоелектронні апарати та зв'язок	1492	2717	1256	610	6075	1520	2682	1212	595	6009	98,9
Авіаційна та ракетно-космічна техніка	295	639	280	125	1339	280	632	270	125	1307	97,6
Хімічна технологія та інженерія	828	1365	840	366	3399	748	1270	785	322	3125	91,9
Легка промисловість	1020	415	180	90	1705	992	400	215	130	1737	101,9
Харчова промисловість та переробка сільськогосподарської продукції	3840	1717	990	423	6970	3836	1709	867	371	6783	97,3

Джерело: розраховано на основі [11, 12].

Використання продукції промисловості, млн грн

Показник	2012 р.	2013 р.
Проміжне споживання	748770 (100%)	673825 (100%)
продукція вітчизняного виробництва	422343 (56,4%)	401695 (59,6%)
імпортована продукція	326427 (43,6%)	272130 (40,4%)
Витрати на валове нагромадження основного капіталу за всіма видами	113734 (100%)	109840 (100%)
продукція вітчизняного виробництва	14076 (12,4%)	31316 (28,5%)
імпортована продукція	99658 (87,6%)	78524 (71,5%)
Витрати на кінцеве споживання домашніх господарств	294390 (100%)	332560 (100%)
продукція вітчизняного виробництва	170936 (58,1%)	188538 (56,7%)
імпортована продукція	123454 (41,9%)	144022 (43,3%)

Джерело: складено та розраховано за статичним збірником «Таблиця «витрати-випуск» в основних цінах» за 2012 – 2013 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Таблиця 4

Галузева структура витрат на кінцеве споживання домогосподарств у 2013 р.

Галузь промисловості	Витрати на кінцеве споживання домогосподарств, млн грн	Вітчизняна продукція, млн грн	% у витратах на кінцеве споживання домогосподарств	Імпортована продукція, млн грн	% у витратах на кінцеве споживання домогосподарств
1	2	3	4	5	6
Добування кам'яного та бурого вугілля	1615	1592	98,6	23	1,4
Добування сирої нафти та природного газу	6561	1229	18,7	5332	81,3
Добування металевих руд, інших корисних копалин і розроблення кар'єрів; надання допоміжних послуг у сфері добувної промисловості та розроблення кар'єрів	0	0	0	0	0
Виробництво харчових продуктів; напоїв та тютюнових виробів	172723	134480	77,9	38243	22,1
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, інших матеріалів	28205	2708	9,6	25497	90,4
Виробництво деревини, паперу; поліграфічна діяльність та тиражування	5452	3122		2330	
Виробництво коксу та коксопродуктів	0	0	0	0	0
Виробництво продуктів нафтоперероблення	14357	3849		10508	
Виробництво хімічних речовин і хімічних продуктів	5284	3193	60,4	2091	39,6
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	17982	4980	27,7	13002	72,3

1	2	3	4	5	6
Виробництво гумових і пластмасових виробів	527	11	2,1	516	97,9
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	3263	2008	61,5	1255	38,5
Металургійне виробництво	24	23	95,8	1	4,2
Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	1087	808	74,3	279	25,7
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	12536	1071	8,5	11465	91,5
Виробництво електричного устаткування	9108	4272	46,9	4836	53,1
Виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших груп	560	453	81	107	19
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	18559	866	4,7	17693	95,3
Виробництво інших транспортних засобів	530	18	3,4	512	96,6
Виробництво меблів; іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	11686	2078	17,8	9608	82,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	17504	16913	96,6	591	3,4
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	4997	4864	97,3	133	2,7

Джерело: складено та розраховано за статичним збірником «Таблиця «витрати-випуск» в основних цінах» за 2013 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

економічними характеристиками вітчизняне та коли разом з ним імпортується нові передові технології. Крім того, вона є свідченням активізації інвестиційних процесів в Україні і розвитку кооперації з іноземними країнами. З іншого боку, закріплюється «прив'язка» вітчизняних споживачів до продукції іноземних виробників, тоді як вітчизняні виробничі потужності залишаються незадіяними.

У проміжному споживанні продукції промисловості частка імпортованої продукції зменшилась з 43,6% у 2012 р. до 40,4% у 2013 р. У процесі виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів використовується переважно вітчизняна продукція (частка витрат на проміжне споживання у загальному обсязі витрат галузі становила 82,6%) – табл. 5; значна частка витрат на проміжне споживання української продукції спрямовується й у металургійному виробництві (59,8%), що пов'язано з наявністю розвиненої сировинної бази для виробництва продукції цих галузей. Більша імпортозалежність виробництва зафіксована в хімічній, нафтохімічній промисловості, виробництві іншої неметалевої мінеральної продукції, де частка імпортованої продукції у структурі витрат на проміжне споживання становить 56,1%, а також у машинобудуванні (69,4%) і легкій промисловості (79,0%).

Недостатнє фінансове забезпечення створення та реалізації нових інноваційних видів продукції. За сучасних умов, коли у країні вирує криза, фінансування наукової та науково-технічної діяльності, цілком очевидно, є недостатнім. Не слід очікувати швидкого збільшення бюджетного фінансування наукової та інноваційної діяльності як через значні розміри бюджетного дефіциту, так і внаслідок пріоритетної підтримки обороноздатності країни.

Власні кошти підприємств обмежені через високу частку збиткових підприємств, а також застосування застарілих норм амортизаційних відрахувань для основних фондів, спрямування амортизаційних коштів на поточне споживання тощо.

Усе відчутніше проявляються проблеми недостатності банківського кредитування промисловості через диспропорційну строкову структуру кредитів у промисловість, високі процентні ставки за кредитами, і чи не найголовніше – збитковість діяльності банків, зростання частки проблемних кредитів, повальну ліквідацію цілої низки цих фінансових установ.

Світовий досвід переконує, що поширеним і успішним механізмом надання підтримки науково-дослідній діяльності є **венчурне фінансування** [15]. Але в Україні проект Закону «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері» (реєстр. № 1082 від 30.11.2007 р.) у 2011 р. було знято з розгляду.

У відповідності до Законів України «Про інститути спільного інвестування (корпоративні та пайові інвестиційні фонди)» та «Про інноваційну діяльність» Державним агентством з інвестицій та інновацій ще у 2008 р. розроблено і оприлюднено проекти законів України «Про венчурні фонди інноваційного розвитку» і «Про венчурні інвестиційні компанії», які потребують невідкладного доопрацювання з урахуванням сучасної економічної обстановки і внесення на розгляд до Верховної Ради України.

Розвиток інститутів спільного інвестування (ІСІ), одним з різновидів яких є венчурний фонд, дозволяє перетворити вільні кошти населення на ефективний інвестиційний ресурс, розширити можливості фінансування промисловості, у т. ч. інноваційних проектів створення високотехнологічної продукції.

Галузева структура витрат на проміжне споживання у промисловості у 2013 р.

Галузь промисловості	Витрати на проміжне споживання	Вітчизняна продукція, млн грн	% у витратах на проміжне споживання	Імпортна продукція, млн грн	% у витратах на проміжне споживання
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	61413	50751	82,6	10662	17,4
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри виробів зі шкіри та інших матеріалів	4102	861	21,0	3241	79,0
Хімічна, нафтохімічна промисловість, виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	101924	44717	43,9	57207	56,1
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	102138	61054	59,8	41084	40,2
Машинобудування	46822	14337	30,6	32485	69,4

Джерело: складено та розраховано за статичним збірником «Таблиця «витрати-випуск» в основних цінах» за 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

Кількість ІСІ в Україні зростає: у 2006 р. нараховувалося 128 ІСІ, у 2014 р. – 1188 (табл. 6). Кількість венчурних ІСІ у 2006–2014 рр. зросла у 2,5 разу, їх частка у загальній кількості ІСІ є переважною серед інших видів цих інститутів.

Переважна частка активів ІСІ (92,5% у середньому за 2006–2014 р.) припадала на венчурні фонди, їх частка у ВВП зросла за аналізований період з 2,9% до 12,5%. Але, незважаючи на вагомий внесок венчурних фондів у формування загальної динаміки діяльності ІСІ, вони не відіграють великого значення у фінансуванні інвестиційно-інноваційних проектів. У структурі портфеля цінних паперів венчурних фондів за галузями

інвестування частка паперів промислових підприємств становить близько 4%, тоді як основним його наповненням є активи, які відносяться до «інших напрямів» інвестування. Значна частка «інших» напрямків вкладень пояснюється порівняно низькою ліквідністю цих фондів, в активах яких – більшість вкладень, що не торгуються на фондовому ринку [16]. Така тенденція не сприяє залученню ресурсів для інвестування в інноваційні та наукоємні розробки.

Нерозвиненість ефективних організаційних форм інноваційної діяльності – кластерних структур, які довели ефективність свого існування як рушія інноваційного прогресу в розвинутих економіках світу.

Таблиця 6

Динаміка показників діяльності ІСІ

Показник	Рік								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Кількість ІСІ, од.	519	577	888	985	1095	1125	1222	1250	1188
Активи ІСІ, млн грн	17145	40780	63265	82541	105867	126790	157201	177523	206358
Кількість венчурних ІСІ, од.	410	457	681	740	827	867	973	1031	1006
Частка венчурних ІСІ у загальній кількості ІСІ, %	79,0	79,2	76,7	75,1	75,5	77,1	79,6	82,5	84,7
Активи венчурних ІСІ, млн грн	15771,8	36452,0	58694,3	76028,2	96976,2	116901,4	145912,3	168183,4	195433,2
Частка активів венчурних ІСІ у загальних активах ІСІ, %	92,0	89,4	92,8	92,1	91,6	92,2	92,8	94,7	94,7
Відношення активів ІСІ до ВВП, %	3,2	5,8	6,7	9,0	9,8	9,8	11,2	12,1	13,2
Відношення активів венчурних ІСІ до ВВП, %	2,9	5,1	6,2	8,3	9,0	9,0	10,4	11,5	12,5
Довідково: ВВП у фактичних цінах, млн грн	544153	720731	948056	913345	1079346	1299991	1404669	1465198	1566728

Джерело: складено за даними річних звітів Української асоціації інвестиційного бізнесу.

В Україні є всі передумови для розвитку інноваційних кластерів у високотехнологічних секторах на основі існуючих технопарків та індустріальних парків – біотехнологій, систем спеціального та подвійного призначення на базі наукового парку «Київська політехніка»; ядерних технологій на базі технополісу «П'ятихатки» у м. Харкові; електронної промисловості на базі індустріального парку у с. Розівка (Закарпаття), автомобілебудування на базі індустріального парку «Соломоново» (Закарпаття) тощо [1]. Розвиток інноваційних кластерів на базі технополісів вимагає збільшення прямого державного фінансування технопарків, індустріальних парків та бізнес-інкубаторів за прикладом європейських країн. Зокрема, частка бюджетних асигнувань у фінансуванні технопарків у Великобританії складає 62 %, у Франції – 74 %, у Німеччині – 78 %, у Нідерландах – 70 %, у Бельгії – майже 100 %, тоді як в Україні вони перебувають на самофінансуванні [17].

Повільне впровадження енергоефективних і енергоощадних технологій у виробництво. Так, впровадження нових маловідходних, ресурсозберігаючих та безвідходних технологічних процесів у 2013 р. здійснювали лише 194 підприємства, або 1,9 % їх загальної кількості (табл. 7).

Забезпеченню ефективності енергозберігаючої політики значним чином перешкоджає низька платоспроможність підприємств для придбання новітніх технологій у цій галузі. Натомість світовий досвід свідчить про доцільність, окупність та високу економічну ефективність впровадження передових енергозберігаючих, екологічно безпечних технологій, створення маловідходних та безвідходних технологічних процесів, удосконалення методів утилізації шкідливих речовин, а також комплексного використання природних ресурсів.

Слабкий розвиток інноваційної інфраструктури. Інноваційна інфраструктура, згідно з «Державною цільовою економічною програмою «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 рр.» складається з виробничо-технологічної, фінансово-економічної, нормативно-правової, територіальної та кадрової підсистем.

Ядром інноваційної інфраструктури є її виробничо-технологічний складник, який покликаний створити умови для доступу підприємств до наукових розробок та виробничих ресурсів, що в результаті дасть змогу забезпечити послідовне й безперервне виконання всіх етапів інноваційного процесу [2]. Провідне місце у ній належить технопарковим структурам – технопаркам, технополісам, науковим паркам, бізнес-інкубаторам.

Нині законодавством визначено правові та економічні засади запровадження та функціонування спеціального режиму інноваційної діяльності 16 технологічних парків. Для них законодавчо встановлено спеціальний режим інноваційної діяльності, який передбачає надання низки прямих (фінансування з державного бюджету) та непрямих (певні податкові пільги або інші преференції) видів державної підтримки [18]. Але з прийняттям в 2010 р. Податкового кодексу України механізми державної підтримки проектів технопарків в основному були вилучені. Наразі залишилася лише цільова субсидія у вигляді зарахування на спеціальні рахунки технопарків сум ввізного мита, що нараховується при ввезенні обладнання, яке не виробляється в Україні та необхідне для реалізації проекту. Це призвело до того, що на сьогодні реалізація проектів технопарків практично зупинена [19].

Вирішенню організаційно-економічних проблем діяльності технопарків сприятиме прийняття Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності технопарків», розробленого МОН і схваленого на засіданні КМУ 04.06.2015 р. Законопроект передбачено запровадження змін до діючого нині Закону, а також до ГКУ і Закону «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон».

Розвиток інноваційної інфраструктури неможливий без розвитку мережі бізнес-інкубаторів. Хоча за статистикою в Україні працює 76 бізнес-інкубаторів, фактично діючими є, за даними Української асоціації бізнес-інкубаторів та інноваційних центрів (УАБІЦ) [20], не більше 10. Експерти УАБІЦ відмічають, що

Таблиця 7

Кількість промислових підприємств, що впроваджували маловідходні, ресурсозберігаючі методи обробки або виробництва продукції

Показник	Рік					
	2010		2012		2013	
	Усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	Усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	Усього	у % до загальної кількості промислових підприємств
Усього, у т. ч.	1217	11,5	1371	13,6	1312	12,9
Впроваджували нові або вдосконалені методи обробки або виробництва продукції, з них	522	4,9	598	5,9	557	5,5
маловідходні, ресурсозберігаючі	203	1,9	224	2,2	194	1,9

Джерело: статистичний збірник Держстату України «Наукова та інноваційна діяльність в Україні» за 2013 р.

перешкодою для розвитку цих структур є законодавча невизначеність їх функціонування (дотепер у ГКУ відсутнє поняття «бізнес-інкубатора»), а також низька інформованість місцевих керівників про можливості бізнес-інкубаторів у розвитку підприємництва регіону, небажання керівників ВНЗ займатися проблемами працевлаштування студентів, застосовуючи методики бізнес-інкубації, відсутність належних приміщень.

Зниження конкурентоспроможності продукції, про що свідчать низькі позиції України у глобальному індексі конкурентоспроможності ВЕФ. Натомість, як справедливо зазначають українські фахівці, у подальшому роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності тільки зростатиме, оскільки структура світового промислового виробництва зміцнюватиметься на користь високотехнологічних галузей, зокрема під впливом бурхливого розвитку нанотехнології та генної інженерії з'являться нові виробництва, а екологічні та кліматичні загрози зумовлять активізацію екологічно дбайливої індустрії [2].

У 2014 р. за глобальним індексом конкурентоспроможності ВЕФ Україна посіла 76 місце серед 144 країн (у 2013 р. – 84 місце). У зв'язку з тим, що кількість країн у рейтингу змінюється, необхідно орієнтуватися на кількість балів, що одержує країна. Так, за кількістю балів протягом 2007–2014 рр. Україна поступалася не тільки розвиненим країнам світу, але і деяким країнам СНД та постсоціалістичним країнам (табл. 8).

Зазначимо, що причинами загроз інноваційній безпеці у промисловості є як традиційні ризики інноваційної діяльності в Україні, пов'язані з низькою ефективністю державної інноваційної політики, яка призводить до негативних тенденцій інноваційного розвитку, так і нинішнє загострення політично-економічної нестабільності (коли дія зазначених чинників змушує компанії відмовлятися або відкладати на майбутнє реалізацію інноваційних проектів).

Аналіз загроз інноваційній безпеці у промисловості дозволяє скласти логіко-структурну схему впливу інноваційної політики на економічну безпеку держави (рис. 2). З рисунка видно, що вплив негативних чинників

реалізації інноваційної політики у промисловості на економічну безпеку держави формується поступово через прояв ефектів спочатку у вигляді негативних тенденцій інноваційного розвитку промисловості, потім – загроз інноваційній безпеці у промисловості і зрештою – загроз економічній безпеці держави.

Потужність впливу посилюється в умовах прояву супутніх «обтяжуючих» обставин (економічної кризи, впливу глобальних явищ на економіку), а також відсутності реакції на рівні державного управління на негативні процеси (моніторингу інноваційної політики та її коригування для протидії загрозам).

Зволікання із запровадженням рішучих заходів державної політики зі стимулювання інноваційних зрушень у промисловості є неприпустимим, оскільки здатне загальмувати процеси відновлення і розбудови зруйнованого у ході збройного протистояння індустріального потенціалу Донбасу, поглибити техніко-технологічне відставання України від розвинутих країн, уповільнити процеси посткризової стабілізації.

ВИСНОВКИ

Для мінімізації прояву загроз інноваційній безпеці, активізації інноваційних процесів і використання науково-технічного потенціалу промисловості слід вжити такі заходи державної політики:

- ✦ розробити комплексну стратегію інноваційного розвитку промисловості, в якій необхідно визначити пріоритети формування і реалізації збалансованої державної політики з питань забезпечення розвитку національної інноваційної системи із залученням провідних НДІ, органів державної влади, незалежних експертів у сфері інновацій, представників виробничої сфери;
- ✦ вдосконалити державне регулювання міжнародного трансферу технологій у напрямку попередження припливу морально застарілих технологій до підприємств промисловості, що знаходяться в державній власності, шляхом проведення державної експертизи технологічних рішень, що надходять з-за кордону, на основі перевірки новизни, ефективності, рівня безпеки та інших характеристик іноземної технології;

Таблиця 8

Індекс конкурентоспроможності окремих країн світу (бали від 1 до 7)

Країна	Рік							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Німеччина	5,51	5,46	5,37	5,39	5,41	5,48	5,51	5,49
США	5,67	5,74	5,59	5,43	5,43	5,47	5,48	5,54
Велика Британія	5,41	5,30	5,19	5,25	5,39	5,45	5,37	5,41
Японія	5,43	5,38	5,37	5,37	5,40	5,40	5,40	5,47
Польща	4,28	4,28	4,33	4,51	4,46	4,46	4,46	4,48
Казахстан	4,14	4,11	4,08	4,12	4,18	4,38	4,41	4,42
РФ	4,19	4,31	4,15	4,24	4,21	4,20	4,25	4,37
Україна	3,98	4,09	3,95	3,90	4,00	4,14	4,05	4,14

Джерело: складено та розраховано за: The Global Competitiveness Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.weforum.org/issues/global-competitiven>

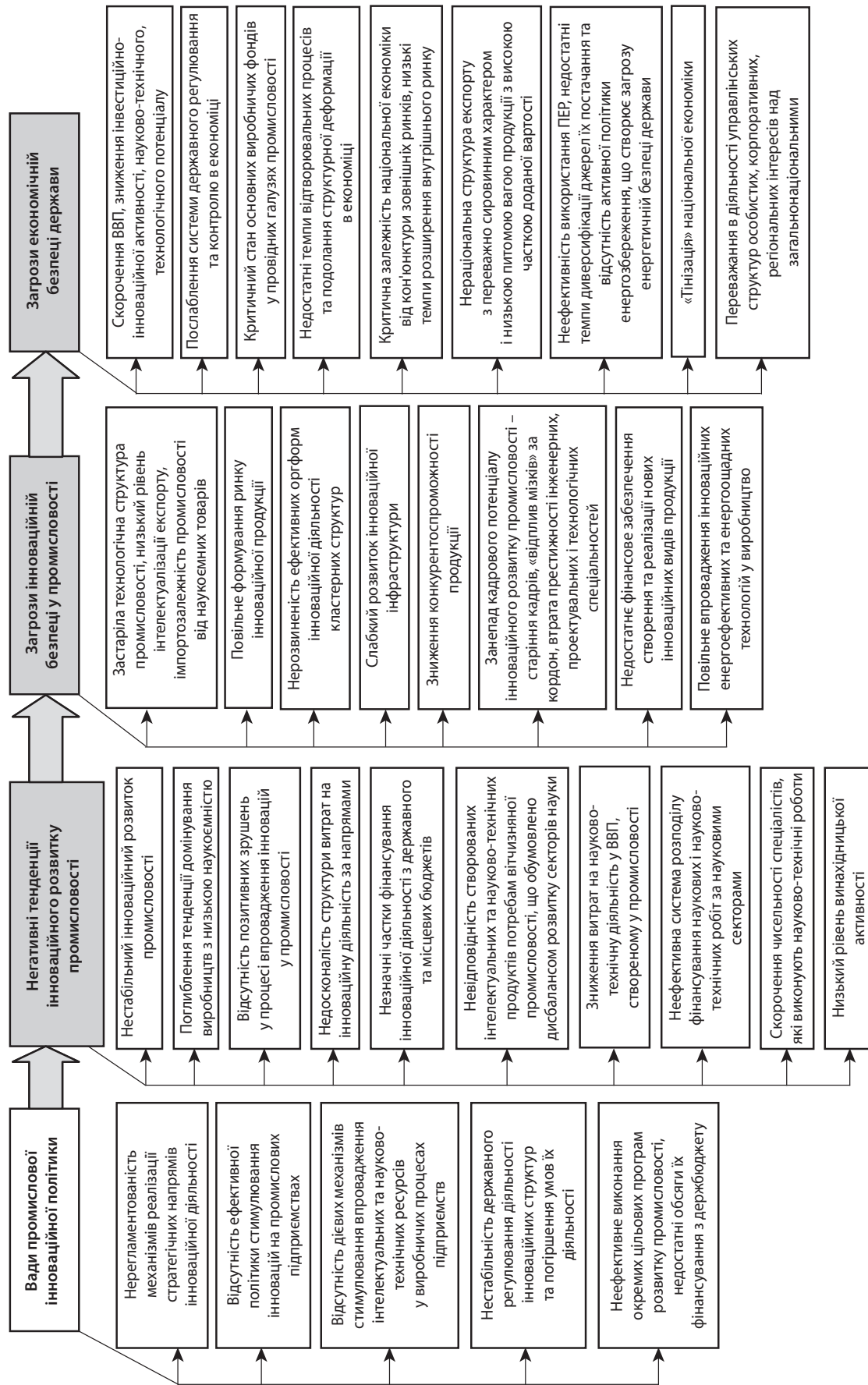

Рис. 2. Логіко-структурна схема впливу реалізації інноваційної політики у промисловості на економічну безпеку держави

Джерело: складено автором.

ЕКОНОМІКА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

- ✦ всебічно сприяти та розширювати можливості участі українських промислових підприємств і науково-дослідних організацій у проєктах Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт 2020», а також підвищувати рівень інформованості підприємств та організацій щодо таких можливостей шляхом регулярного проведення семінарів, роботи зі ЗМІ та галузевими асоціаціями промислових підприємств;
- ✦ ініціювати проведення переговорів з ЄС щодо можливостей започаткування проєктів технічної допомоги у сфері промислового виробництва України щодо запровадження євростандартів на підприємствах, включаючи спільні інвестиційні проєкти у стратегічно важливих сферах;
- ✦ активізувати державну політику підтримки розвитку кластерів, у т. ч. інноваційних, шляхом доопрацювання та затвердження «Концепції створення кластерів в Україні», в якій необхідно визначити загальні засади створення та вектори розвитку кластерів в Україні відповідно до загальнонаціональних пріоритетів, розробити на її основі комплексну стратегію розвитку кластерів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Собкевич О. В.** Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України: аналіт. доп. / О. В. Собкевич, А. І. Сухоруков, А. В. Шевченко [та ін.]; за ред. Я. А. Жаліла. – К.: НІСД, 2014. – 152 с. – С. 3.
2. **Варналій З. С.** Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.
3. **Власюк О. С.** Теорія і практика безпеки в системі науки про економіку: наукова доповідь / О. С. Власюк; НІПМБ при РНБОУ. – К., 2008. – 48 с.
4. **Кириленко В. І.** Інвестиційна складова економічної безпеки: монографія / В. І. Кириленко. – К.: КНЕУ, 2005. – 232 с.
5. **Ковальчук Т. Т.** Економічна безпека і політика: із досвіду професійного аналітика / Т. Т. Ковальчук. – К.: Знання, 2004. – 638 с.
6. **Сухоруков А. І.** Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України: монографія / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі. – К.: НІСД, 2012. – 368 с.
7. Інноваційно-інвестиційна і технологічна безпека трансформації регіональних економічних систем: монографія / М. А. Хвесик, А. В. Степаненко, Г. О. Обиход та ін. / За наук. ред. акад. НААН України М. А. Хвесика. – К., 2013. – 487 с.
8. **Шкарлет С. М.** Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект: монографія / С. М. Шкарлет. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007. – 436 с.
9. **Яремко Л. А.** Формування безпечного функціонування економіки на інноваційних засадах: регіональний аспект / Л. А. Яремко // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки і управління». – 2007. – № 579. – С. 326 – 329.
10. **Васильців Т. Г.** Економічна безпека підприємства України: стратегія та механізми зміцнення / Т. Г. Васильців. – Львів: Арал, 2008. – 386 с. – С. 22.
11. Постанова КМУ від 20.05.2013 р. № 362 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів для державних потреб у 2013 р.» // Урядовий кур'єр від 25.05.2013 р. № 92.
12. Постанова КМУ від 11.06.2014 р. № 212 «Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-

педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів для державних потреб у 2014 р.» // Урядовий кур'єр від 09.07.2014 р. № 121.

13. **Мних О. Б.** Інтелектуальний капітал і його роль у формуванні вартості машинобудівного підприємства та інноваційної діяльності / О. Б. Мних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/723/1/23.pdf>

14. Технологічна модернізація промисловості України / За ред. д-ра екон. наук Л. І. Федулової; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2008. – 472 с. – С. 122.

15. Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=30849

16. УАІБ: Аналітичний огляд ринку ІСІ в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua/files/articles/1252/63/2009.pdf>

17. **Мазур О. А.** Технологічні парки. Світовий та український досвід / О. А. Мазур, В. С. Шовкалюк. – К.: Вид-во «Прок-бізнес», 2009. – 70 с.

18. **Єгорова О. О.** Вплив застосування державної підтримки на діяльність технопарків в Україні / О. О. Єгорова // Наука та інновації. – 2012. – Т. 8. – № 5. – С. 89 – 98.

19. Урядом схвалено проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності технологічних парків» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/usi-novivni/povidomlennya/2015/06/07/uryadom-sxvaleno-proekt-zakon/>

20. Аналітичний матеріал УАБІЦ «Бізнес-інкубація в Україні – проблеми та перспективи розвитку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.novekolo.info/ua/dosvid-biznesinkubatsii/ukrajinskij-dosvid/146-analitichnij-materil-biznes-inkubatsiya-v-ukrajini-problemi-ta-perspektivi-rozvitku>

REFERENCES

“Analytichnyi material UABIITs «Biznes-inkubatsiia v Ukraini – problemy ta perspektivy rozvytku» [Analytical material UBI-CA “Business Incubation in Ukraine – problems and prospects”]. <http://www.novekolo.info/ua/dosvid-biznesinkubatsii/ukrajinskij-dosvid/146-analitichnij-materil-biznes-inkubatsiya-v-ukrajini-problemi-ta-perspektivi-rozvitku>

Kyrylenko, V. I. *Investytsiina skladova ekonomichnoi bezpeky* [The investment component of economic security]. Kyiv: KNEU, 2005.

Kovalchuk, T. T. *Ekonomichna bezpeka i polityka: iz dosvidu profesiinoho analityka* [Economic security and politics: the professional experience of the analyst]. Kyiv: Znannia, 2004.

Khvesyk, M. A. et al. *Innovatsiino-investytsiina i tekhnolohichna bezpeka transformatsii rehionalnykh ekonomichnykh system* [Innovation and investment security and technological transformation of regional economies]. Kyiv, 2013.

[Legal Act of Ukraine] (2013).

[Legal Act of Ukraine] (2014).

Mnykh, O. B. “Intelektualnyi kapital i ioho rol u formuvanni vartosti mashynobudivnoho pidpriemstva ta innovatsiini diialnosti” [Intellectual capital and its role in the formation of value engineering enterprise and innovation]. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/723/1/23.pdf>

Mazur, O. A., and Shovkaliuk, V. S. *Tekhnolohichni parky. Svi-tovyi ta ukrainskyi dosvid* [Technology parks. World and Ukrainian experience]. Kyiv: Prok-byznes, 2009.

“Poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrainy «Pro venchurnu diialnist v innovatsiini sferi» [The explanatory note to the draft Law of Ukraine “On venture capital activity in the sphere of innovations”]. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=30849

Sukhorukov, A. I., and Kharazishvili, Yu. M. *Modeliuvannia ta prohnozuvannia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy* [The modeling and forecasting of socio-economic development of Ukraine]. Kyiv: NISD, 2012.

Shkarlet, S. M. *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: innovatsiinyi aspekt* [Economic security company: innovative aspect]. Kyiv: Knyzhkove vyd-vo NAU, 2007.

Sobkevych, O. V. et al. *Innovatsiinyi rozvytok promyslovosti iak skladova strukturnoi transformatsii ekonomiky Ukrainy* [Innovative development of the industry as part of the structural transformation of the economy of Ukraine]. Kyiv: NISD, 2014.

Tekhnolohichna modernizatsiia promyslovosti Ukrainy [Technological modernization of industry of Ukraine]. Kyiv, 2008.

"UAIB: Analitichnyi ohliad rynku ISI v Ukraini" [UAIB: Analytical Review of the CII in Ukraine]. <http://www.uaib.com.ua/files/articles/1252/63/2009.pdf>

"Uriadom skhvaleno proekt Zakonu Ukrainy «Pro vnesenia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo diialnosti tekhnolohichnykh parkiv»" [Government approved the draft Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on technological parks activity"]. <http://www.mon.gov.ua/usi-novivni/povidomlennya/2015/06/07/uryadom-sxvaleno-proekt-zakon/>

Varnalii, Z. S., Burkaltseva, D. D., and Saienko, O. S. *Ekonomichna bezpeka Ukrainy: problemy ta priorityty zmitsnennia* [The economic security of Ukraine: Problems and Priorities strengthening]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 2011.

Vlasiuk, O. S. *Teoriia i praktyka bezpeky v systemi nauky pro ekonomiku* [Theory and practice of safety in the system of the science of economics]. Kyiv, 2008.

Vasyltsiv, T. H. *Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmitsnennia* [The economic security of Ukraine Business: Strategy and mechanisms strengthening]. Lviv: Aral, 2008.

Yaremko, L. A. "Formuvannia bezpechnoho funktsionuvannia ekonomiky na innovatsiinykh zasadakh: rehionalnyi aspekt" [Safe functioning of the economy on innovative principles: a regional perspective]. *Visnyk natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Seriia «Problemy ekonomiky i upravlinnia» (2007): 326-329.

Yehorova, O. O. "Vplyv zastosuvannia derzhavnoi pidtrymky na diialnist tekhnoparkiv v Ukraini" [Impact of state support for the activities of technoparks in Ukraine]. *Nauka ta innovatsii*, vol. 8, no. 5 (2012): 89-98.

УДК 330.341

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

© 2015 КОМАРНИЦЬКА Н. М.

УДК 330.341

Комарницька Н. М. Фактори впливу на систему управління інноваційною діяльністю підприємства

Метою статті є визначення факторів, що впливають на систему управління інноваційною діяльністю підприємства. Аналізування наукових праць багатьох українських учених дало можливість розглянути фактори впливу на інноваційну діяльність підприємства та виділити саме ті з них, що здійснюють найбільший вплив на систему управління інноваційною діяльністю. Після виділення факторів впливу необхідним є їх оцінювання, що дає можливість виявити, які з факторів впливають на систему управління позитивно, а які – негативно. За результатами такого оцінювання розробляються і приймаються необхідні регулюючі рішення, які спрямовуються на посилення впливу позитивних факторів та зменшення дії факторів, які мають негативний вплив.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, система управління, фактори впливу

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 11.

Комарницька Наталія Миколаївна – аспірантка, кафедра екологічної політики та менеджменту природоохоронної діяльності, Інститут екології, природоохоронної діяльності та туризму ім. В. Чорновола Національного університету «Львівська політехніка» (вул. Ген. Чупринки, 130, Львів, 79057, Україна)

E-mail: vasyk.kom@mail.ru

УДК 330.341

Комарницькая Н. М. Факторы влияния на систему управления инновационной деятельностью предприятия

Целью статьи является определение факторов, влияющих на систему управления инновационной деятельностью предприятия. Анализ научных трудов многих украинских ученых позволил рассмотреть факторы влияния на инновационную деятельность предприятия и выделить именно те из них, которые оказывают наибольшее влияние на систему управления инновационной деятельностью. После выделения факторов влияния необходимо провести их оценивание, что дает возможность выявить, какие из факторов влияют на систему управления положительно, а какие – отрицательно. По результатам такой оценки разрабатываются и принимаются необходимые регулирующие решения, направленные на усиление влияния положительных факторов и уменьшение воздействия факторов, которые оказывают отрицательное влияние.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, система управления, факторы влияния

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Формул.:** 2. **Библ.:** 11.

Комарницькая Наталья Николаевна – аспірантка, кафедра екологічної політики та менеджменту природоохоронної діяльності, Інститут екології, природоохоронної діяльності та туризму ім. В. Чорновола Національного університету «Львівська політехніка» (вул. Ген. Чупринки, 130, Львів, 79057, Україна)

E-mail: vasyk.kom@mail.ru

UDC 330.341

Komarnytska N. M. Factors of Influence on the System for Management of Enterprise's Innovation Activity

The article is aimed to identify the factors influencing the system for management of enterprise's innovation activity. Analysis of scientific papers of numerous Ukrainian scientists provided the possibility to consider the factors, influencing the innovation activity of enterprise, and to allocate exactly the ones that have the greatest impacts on the innovation management system. On allocating the factors of influence, they should be assessed, providing the opportunity to determine, which of the factors can positively influence the management system and which of them cause negative impacts. Based on the results of such assessment, appropriate regulatory decisions are developed to be taken with the purpose of strengthening the influence of positive factors and reducing the influence of the factors, which cause negative impacts.

Key words: innovation, innovation activity, system for management, influence factors.

Pic.: 1. **Tabl.:** 1. **Formulae:** 2. **Bibl.:** 11.

Komarnytska Natalia M. – Postgraduate Student, Department of Environmental Policy and Management Environmental Practices, Institute of Ecology, Environmental Protection and Tourism named after V. Chornovil of the Lviv Polytechnic National University (vul. Gen. Chupryny, 130, Lviv, 79057, Ukraine)

E-mail: vasyk.kom@mail.ru